



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 568/2015-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. septembra 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Legal Counsels s. r. o., v mene ktorej koná advokát JUDr. Gabriel Havrilla, Tallerova 10, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Poprad č. k. 12 C 81/2008-437 z 25. septembra 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Co 4/2014 z 19. marca 2014 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. júna 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou Legal Counsels s. r. o., v mene ktorej koná advokát JUDr. Gabriel Havrilla, Tallerova 10, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Poprad č. k. 12 C 81/2008-437 z 25. septembra 2013 (ďalej len „rozsudok prvostupňového súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Co 4/2014 z 19. marca 2014 (ďalej len „rozsudok odvolacieho súdu“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva:

«Dňa 19.06.2008 sťažovateľ podal na Okresný súd v Poprade (ďalej aj ako „súd prvého stupňa“) Návrh na začatie konania o zaplatenie 193.709,90,- SK s príslušenstvom (ďalej len „Návrh“) proti odporcovi..., kvôli susedským nezhodám, ktorým si sťažovateľ nárokoval úhradu nákladov za a) zbúranie plotu nachádzajúceho sa na sťažovateľovom pozemku a b) poškodenie steny hospodárskej budovy a odrezanie krokiev, nachádzajúcej sa na sťažovateľovom pozemku podľa rozpočtu projektanta z marca 2008 a tiež náhradu trov konania. ...

Dňa 03.12.2008 podal sťažovateľ na súde prvého stupňa doplnenie svojho Návrhu...

Rozsudkom zo dňa 26.11.2009, č.k. 12C/81/2008-126 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie č. k. 12C/81a008-126“) rozhodol súd prvého stupňa o zamietnutí uloženia povinnosti posunúť všetky stĺpiky oplotenia s natiahnutým ostnatým drôtom stojace na pozemkoch sťažovateľa za hospodárskou budovou a odstrániť stavbu založenú na múre hospodárskej budovy sťažovateľa a posunúť oplotenie medzi rodinným domom a hospodárskou budovou, a to na skutočnú hranicu pozemku parc. č. [REDACTED], druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria o výmere 505 m², parc. č. [REDACTED] – druh pozemku - orná pôda o výmere 253 m² nachádzajúce sa v obci [REDACTED], zapísané na [REDACTED] odporcovi a vo zvyšnej časti vec vylúčil na samostatné konanie. ...

Dňa 28.01.2010 bolo prvostupňovému súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu č.k. 12C/81/2008-126. ...

Dňa 22.03.2010 Krajský súd v Prešove (ďalej len „súd druhého stupňa“) zrušil prvostupňové rozhodnutie č.k. 12C/81/2008-126 vo výroku o zamietnutí žaloby a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. ...

Dňa 25.09.2013 prvostupňový súd rozsudkom č.k 12C/81/2008-437 (ďalej aj ako „rozsudok prvostupňového súdu č.k. 12C/81/2008-437“) rozhodol nasledovne:

„Odporcovia v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne na vlastné náklady posunúť existujúce oplotenie nachádzajúce sa medzi pozemkom, parcelou č. [REDAKOVANÉ], o výmere 338 m², druh pozemku- zastavené plochy, vedeného na LV č. [REDAKOVANÉ] a pozemkom, parcelou č. [REDAKOVANÉ], druh pozemku- zastavené plochy a nádvoría, o výmere 505 m² vedeného na LV č. [REDAKOVANÉ] a to na skutočnú katastrálnu hranicu určenú v zmysle prílohy č.5-detail vytyčovacieho náčrtu k znaleckému posudku č.11/2011, znalca [REDAKOVANÉ] v odbore geodézie a kartografie.

V prevyšujúcej časti návrh navrhovateľa zamietam.

Určuje, že hranica medzi nehnuteľnosťami, nachádzajúcimi sa v obci [REDAKOVANÉ], a to parc. č. [REDAKOVANÉ], ktorá je zapísaná v katastri nehnuteľností [REDAKOVANÉ] na L V č. [REDAKOVANÉ] a parc. č. [REDAKOVANÉ], ktorá je zapísaná v katastri nehnuteľností [REDAKOVANÉ] na LV č. [REDAKOVANÉ] prebieha v bodoch 1-13, ako je to zakreslené v grafickom náčrte označenom v prílohe č. 4 v znaleckom posudku č. 11/2011. Vypracovanom dňa 1.8.2011 znalcom z odboru geodézie a kartografie [REDAKOVANÉ], ktorý je nedeliteľnou súčasťou tohto rozsudku.

V prevyšujúcej časti protinávrh odporcov zamietam.

Náhradu trov konania účastníkom nepriznávam.

O trovách štátu súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia.“ ...

Dňa 14.10.2013 podal sťažovateľ proti prvostupňovému rozhodnutiu č.k. 12C/81/2008-437 odvolanie. V odvolaní sa sťažovateľ domáhal uznania druhého a tretieho nároku a zrušenia výroku o určení hranice a výroku o trovách konania vo vzťahu medzi účastníkmi. ...

Dňa 19.03.2014 súd druhého stupňa rozsudkom sp.zn. 1Co/4/2014-437 (ďalej aj ako „rozsudok druhostupňového súdu sp.zn. 1Co/4/2014“) potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa č.k. 12C/81/2008-437 vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, vo výroku o určení hranice a vo výroku o trovách konania vo vzťahu medzi účastníkmi. ...

Dňa 02.09.2014 podal sťažovateľ podnet na podanie mimoriadneho dovolania voči rozsudku druhostupňového súdu sp.zn 1Co/4/2014. ...

Dňa 02.02.2015 prokurátorka Krajskej prokuratúry Prešov podnet na podanie mimoriadneho dovolania ako nedôvodný odložila, nakoľko, podľa jej názoru, rozhodnutiami súdov oboch stupňov a ani konaním, ktoré predchádzalo ich vydaniu, nebol porušený zákon. ...

Dňa 10.03.2015 podal sťažovateľ na Generálnej prokuratúre opakovaný podnet na podanie mimoriadneho dovolania. Sťažovateľ žiadal o preskúmanie zákonnosti vybavenia podnetu na podanie mimoriadneho dovolania zo dňa 02.09.2014 v zmysle ust. § 34 ods.1 zákona č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre. ...

V oznámení o spôsobe vybavenia opakovaného podnetu na podanie mimoriadneho dovolania doručeného sťažovateľovi dňa 20.04.2015 sa prokurátorka JUDr. Eleonóre Milková plne stotožnila s odôvodnením odloženia podnetu sťažovateľa Krajskou prokuratúrou v Prešove a opakovaný podnet na podanie mimoriadneho dovolania odložila.»

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Základné práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na ochranu pred zásahmi do vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných, slobôd právoplatným rozsudkom Okresného súdu

Poprad, č.k. 81/2008-437 zo dňa 25.09.2013 a právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp.zn. 1Co/4/2014 zo dňa 19.03.2014 porušené boli.

Sťažovateľovi sa priznáva nárok na primerané finančné zadostučinenie vo výške 3.000,-€ ktoré je povinný uhradiť Okresný súd Poprad do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Sťažovateľovi sa priznáva nárok na primerané finančné zadostučinenie vo výške 2.000,-€ ktoré je povinný uhradiť Krajský súd v Prešove do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Rozsudok Okresného súdu Poprad, č.k. 81/2008-437 zo dňa 25.09.2013 a rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp.zn. 1Co/4/2014 zo dňa 19.03.2014 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Poprad na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak

tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Z obsahu sťažnosti, ako aj navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom prvostupňového súdu, ako aj rozsudkom odvolacieho súdu, pričom vo vzťahu k obom rozsudkom sa domáha ich zrušenia.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený

verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa rozsudkom prvostupňového súdu

Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa rozsudkom prvostupňového súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci skúmal, či sú splnené podmienky konania pred ním o tej časti sťažnosti sťažovateľa, ktorá smerovala voči napadnutému rozsudku prvostupňového súdu, a dospel k záveru, že vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho základných práv týmto rozhodnutím súdu, pretože preskúmavanie jeho postupu je zverené krajskému súdu ako odvolaciemu súdu. Krajský súd vo veci o podanom odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom sp. zn. 1 Co 4/2014 z 19. marca 2014. Krajský súd ako súd odvolací bol súdom, ktorému patrí právomoc posúdiť, či odvolanie sťažovateľa bolo dôvodné, a rozhodnúť o ňom.

Ústavný súd teda musel odmietnuť tú časť sťažnosti sťažovateľa, ktorá smerovala proti rozsudku prvostupňového súdu, pre nedostatok právomoci.

2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa rozsudkom odvolacieho súdu

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je časovo neobmedzeným právnym prostriedkom ochrany základných práv a slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 62/02). Jednou zo zákonných podmienok jej prijatia na ďalšie konanie je jej podanie v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej

oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti musel zaoberať aj otázkou, či sťažnosť bola podaná včas.

V tejto súvislosti je zároveň potrebné pripomenúť, že ustanovenie o lehote na podanie sťažnosti je ustanovením kogentným, to znamená, že ústavný súd nemôže zmeškanie tejto lehoty odpustiť alebo ju predĺžiť (pozri napr. m. m. I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03, IV. ÚS 14/03, II. ÚS 330/06).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že táto je vo vzťahu k rozsudku odvolacieho súdu podaná oneskorene.

Sťažovateľ sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 18. júna 2015 napáda rozsudok odvolacieho súdu, od nadobudnutia právoplatnosti ktorého uplynula doba viac ako dvoch mesiacov, z týchto dôvodov ju v tejto časti musel ústavný súd odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

Na tomto mieste však ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že aj keď mu nie je presne známe, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok odvolacieho súdu (sťažovateľ tento rozsudok ústavnému súdu s vyznačenou právoplatnosťou nepredložil), je zrejmé, že prvý podnet sťažovateľa na podanie mimoriadneho dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu je datovaný 2. septembra 2014 a podateľňou Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky prijatý 3. septembra 2014. Z tohto prvého podnetu sťažovateľa na podanie mimoriadneho dovolania vyplýva, že sa podáva proti už právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu. Je preto zrejmé, že v čase podania prvého podnetu bol už rozsudok odvolacieho súdu právoplatný. Vo svojich dôsledkoch to znamená, že sťažnosť ústavnému súdu, ktorá bola do podateľne ústavného súdu doručená 18. júna 2015, bola podaná už po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehoty, a preto je oneskorená. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na svoju doterajšiu rozhodovaciu prax, ktorá sa podrobne zaoberá spôsobilosťou mimoriadneho dovolania byť účinným prostriedkom ochrany práva (II. ÚS 537/2013): „V danej súvislosti nemožno akceptovať právny názor sťažovateľa, ktorý je presvedčený o tom, že zákonná

lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sa v danom prípade počíta od doručenia stanoviska krajskej prokuratúry o odložení podnetu na podanie mimoriadneho dovolania. Judikatúra, na ktorú v tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje, má na mysli tie situácie, v ktorých neúspešný účastník konania napadne právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu dovolaním, ktoré je však najvyšším súdom odmietnuté ako neprípustné. V takýchto prípadoch možno potom následne v dvojmesačnej lehote počítanej od doručenia uznesenia najvyššieho súdu podať proti právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu sťažnosť ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy s tým, že v takejto procesnej situácii sa sťažnosť považuje za včas podanú. Uvedená judikatúra vychádza z toho, že v zmysle ustanovenia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde treba dovolanie považovať za účinný prostriedok ochrany práva, ktorý musí byť účastníkom konania vyčerpaný predtým, ako sa obráti s vecou na ústavný súd. Na rozdiel od dovolania, ktoré treba považovať za účinný prostriedok ochrany práva, keďže priamo neúspešný účastník konania je oprávnený ho použiť, mimoriadne dovolanie za takýto opravný prostriedok považovať nemožno. Podstatné v tejto súvislosti je, že účastník konania sám mimoriadne dovolanie podať nemôže. Na to je aktívne legitimovaný iba generálny prokurátor Slovenskej republiky. Zároveň to znamená, že podanie podnetu na mimoriadne dovolanie nemá žiaden vplyv na beh zákonnej lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Z hľadiska dodržania tejto lehoty je nepodstatné aj to, kedy a ako bolo o podnete na podanie mimoriadneho dovolania rozhodnuté.“

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa v nej obsiahnutými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2015